

Hormonski poremećaji
**Intrauterusni zastoje u
rasti ili dete rođeno
malo za gestaciono doba**

Vodič za pacijente

Prosečan nivo čitljivosti

Uvod

Cilj ove brošure je da pruži informacije o intrauterusnom zastoju u rastu, drugačije poznatom i kao termin dete rođeno malo za gestaciono doba (uključujući Silver Raselov sindrom). U njoj će se govoriti o tome kako se dijagnostikuje i leči, a obradiće se i pojedini problemi koji se vide kod ove dece. Nadamo se da će Vam brošura pomoći da razumete ovo stanje i da će Vam dati osnovu za razgovor sa Vašim lekarom ili specijalističkim timom.

Šta je intrauterusni zastoj u rastu?

Novorođenče sa malom telesnom masom ili dužinom na rođenju je dete koje se rodilo sa malom masom ili dužinom za datu nedelju trudnoće. To ukazuje da je rast deteta u materici bio slab. Ovo stanje je poznato kao **IntraUterusni Zastoj u Rastu (IUZR)**.

IUZR je takođe je takođe glavna karakteristika medicinskog stanja poznatog kao Silver Raselov sindrom (SRS). To, međutim, ne znači da sva deca sa IUZR imaju SRS.

Šta znači Malo za Gestaciono Doba?

Malo za Gestaciono Doba (MGD) znači da dete na rođenju nije veliko koliko bi se očekivalo prema nedelji trudnoće. Ovo može biti prouzrokovano IUZR. Ponekad se umesto naziva IUZR koristi i naziv dete rođeno MGD.

Šta je Silver Raselov sindrom?

Silver Raselov sindrom (SRS) je redak poremećaj koji se uočava na rođenju. Karakteriše ga slab rast, što se manifestuje malom telesnom masom i/ili dužinom na rođenju i kasnije niskim rastom. Ovo stanje može biti prouzrokovano promenama u genetskom programu, ali zašto neka deca sa IUZR imaju specifične karakteristike SRS, a druga ne, i dalje nije sasvim jasno.

Kako se dijagnostikuju IUZR i SRS?

Dijagnoza IUZR se postavlja pažljivim poređenjem telesne mase i dužine novorođenčeta sa očekivanom masom i dužinom za uzrast, tj. nedelju trudnoće. Kod neke dece mogu se pronaći male genetičke varijacije. Dijagnoza SRS se zasniva na istim merenjima uz sledeća dodatna zapažanja:

- Rano ispoljen problem sa hranjenjem
- Prekomerno znojenje i bleđa koža
- Nizak nivo šećera u krvi

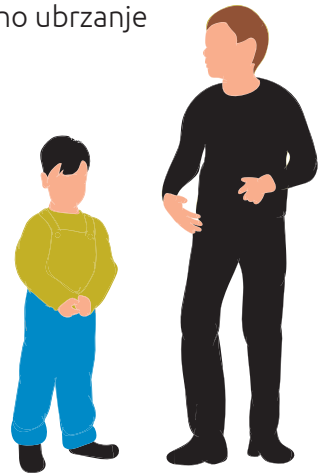
Fizičke karakteristike često nisu jasno ispoljene sve do posle prve godine života. Pregledom se mogu videti neke od sledećih karakteristika:

- Malo trouglasto lice sa malom donjom vilicom i šiljatom bradom
- Usta koja su iskrivljena na dole
- Plava nijansa beonjača
- Normalna veličina glave, koja deluje velika u poređenju sa malim telom
- Mali prst obe ruke može biti kratak i zakrivljen ka unutra
- Asimetrija tela

Kako IUZR i SRS utiču na rast?

Većina dece sa SRS i oko jedna trećina one sa teškim IUZR, ne uspeva da nadoknadi zastoj u rastu do druge ili treće godine života. Ovo se dešava zbog poteškoća sa hranjenjem tokom prve godine života i vremena nastanka ovog stanja. To znači da je verovatnoća da će se ispoljiti ubrzanje rasta veoma mala ako se IUZR uočio u prvom ili drugom tromesečju trudnoće. Kod ove dece, teškoće sa hranjenjem dodatno otežavaju očekivano ubrzanje rasta.

Pubertet kod ove dece može početi u uobičajeno vreme, ali može i značajno ranije. Pubertetski rast može biti manji od očekivanog i stoga visina u odraslom dobu možda neće biti tako dobra kao što se očekivalo. Ako pubertet počne prerano (pre 9. godine kod devojčica i 10. godine kod dečaka), usporavanje puberteta hormonskom terapijom može pomoći u dostizanju bolje visine u odraslom dobu.

Kako IUZR i SRS utiču na ishranu?

Čest problem u prvim mesecima života je veoma slabo napredovanje i deca ostaju veoma mršava. To je povezano sa teškoćama u ishrani, te se stoga ne skupljaju rezerve masti. Iz istog razloga, ova deca su u riziku od pojave niskog nivoa šećera u krvi. Da bi se ublažio ovaj problem, vredi pokušati sa češćim obrocima kako bi se povećao kalorijski unos.

Pored poteškoća sa hranjenjem, Vaše dete može imati zatvor ili proliv. Oba ova problema moraju da se leče pre nego što se počne sa lečenjem bilo kog problema sa hranjenjem.

Kako unos hrane može pomoći u sprečavanju pojave niskog nivoa šećera u krvi?

Deca sa IUZR uglavnom jedu male količine hrane, ali mogu da jedu češće. Unos malih količina hrane može dovesti do pada šećera u krvi i izazvati prekomerno znojenje, umor i razdražljivost. Ovaj problem će se obično poboljšati kako Vaše dete raste, ali se može ponovo pojaviti kad je dete bolesno.

Šta je sa uzimanjem čvrste hrane?

Ova deca mogu biti veoma nezainteresovana za jelo i često odbijaju čvrstu hranu. To može biti zbog zagrcnjavanja pri pokušaju da jedu čvrstu hranu. Važno je da Vaše dete nauči kako da jede čvrstu hranu.

Koje su neke od fizičkih karakteristika dece sa teškim IUZR i SRS?

Neće sva deca sa IUZR i SRS pokazivati iste fizičke karakteristike. Mala je verovatnoća da će jedno dete imati sve probleme kao što su:

- Abnormalnost u položaju otvaranja mokraćne cevi kod dečaka
- Nespušteni testisi
- Problemi sa crevima
- Mala fizička snaga i nedostatak koordinacije
- Nizak nivo šećera u krvi
- Ušne školjke koje štrče
- Infekcije uva i teškoće u govoru
- Asimetrija (neujednačena veličina strana tela, tj. jedna strana tela veća) (samo SRS)

Da li lečenje hormonom rasta može biti od koristi deci sa IUZR i SRS?

Neka deca sa malom telesnom masom, odnosno dužinom ili deca sa SRS imaće poremećaj u lučenju hormona rasta. U tim slučajevima se preporučuje terapija hormonom rasta (HR). Ovaj vid lečenja je odobren od 4. godine života kod dece koja ostanu niska, a rođena su MGD.

Ovo lečenje može pomoći da rast neke dece bude bolji. Takođe, može doći do povećanja mišićnog tonusa. Međutim, ovi efekti će se razlikovati od deteta do deteta. Lečenje hormonom rasta se takođe može razmotriti kod neke dece koja sporo rastu. O tome možete da razgovarate sa svojim endokrinologm.

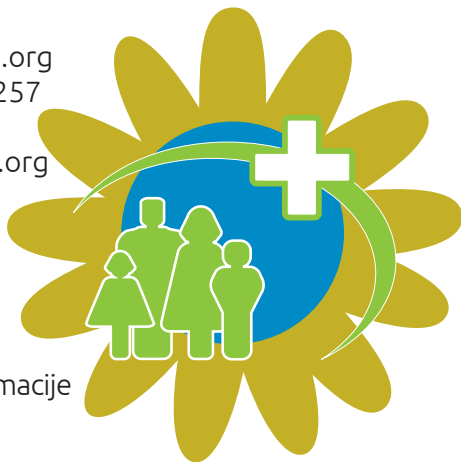
Koji su drugi izvori korisnih informacija?

Cilj ove brošure bio je da pruži osnovni pregled o intrauterusnom zastoju u rastu ili detetu rođenom malo za gestaciono doba (uključujući Silver Raselov sindrom).

Dodatne informacije možete dobiti kontaktiranjem sledećih organizacija:

- **Evropsko udruženje za pedijatrijsku endokrinologiju - European Society for Paediatric Endocrinology**
Starling House
1600 Bristol Parkway North
Bristol
BS34 8YU
espe@eurospe.org
Telephone +44 (0) 1454 642246
<http://www.eurospe.org>
- **Britansko udruženje za pedijatrijsku endokrinologiju i dijabetes - British Society of Paediatric Endocrinology and Diabetes**
bsped@endocrinology.org
<https://www.bsped.org.uk/>
- **Fondacija za rast dece - Child Growth Foundation**
info@childgrowthfoundation.org
Telephone +44 (0) 208 995 0257
<http://www.childgrowthfoundation.org>
- **Endokrinološko udruženje - The Endocrine Society**
<http://www.endo-society.org>

Takođe, možete konsultovati svoj specijalistički tim za dodatne informacije u bolnici gde se leči Vaše dete

Intrauterusni zastoj u rastu ili dete rođeno malo za gestaciono doba

(Revised November 2019)

Ova brošura je deo serije **Hormonski poremećaji**.

Takođe su dostupne sledeće brošure:

Nedostatak hormona rasta

Pubertet i dete sa nedostatkom hormona rasta

Prevreteni pubertet

Hitne informacije za decu sa nedostatkom

kortizola i hormona rasta i onu koja doživljavaju ponavljane hipoglikemije

Kongenitalna adrenalna hiperplazija

Nedostatak hormona rasta kod mladih odraslih

Konstucionalno (porodično) usporen rast sa kasnim pubertetom

Nedostatak više hormona hipofize

Kraniofaringeom

Intrauterusni zastoj u rastu ili Dete rođeno malo za gestacijsko doba

Hipertireoidizam

Hipotireoidizam

Dijabetes tipa 2 i gojaznost

Razvoj ovih brošura je finansiran (kao doprinos medicini) od strane kompanije Merck. Zasnovane su na originalnoj seriji brošura koje su osmislile britanska Fondacija za rast dece i BSPED, kao i prethodnim adaptacijama za lake i prosečne nivoe čitljivosti od strane udruženja ESPE.

Ovu brošuru je prevela dr Slađana Todorović, pregledala je dr Tatjana Milenković, a odobren je od strane Udruženja za pedijatrijsku endokrinologiju Srbije (Serbian Paediatric Endocrine Society - SPES).

MERCK

